

bonamentele

Pentru Sibiu:
50 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr.,
an 5 fl., 1 an 10 fl.
cere la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarchie:
fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr.,
an 7 fl., 1 an 14 fl.

România și străinătate:
fr. 1/3 an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Inserțiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:

Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumera și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epiștole nefrancate nu se primește.

Manuscrise nu se înapoiază.

Sibiu, 9 August st. v.

sfîrșit se pronunță și organul oficial guvernului, „Nemzet“, în cestiunea de excepțional ce s-au propus „înfrângerea“ noastră, a celor ce în principiu poliglot în statul ungar. Un lung articol publicat în numărul 20 August „Nemzet“ arată, o existență glorioasă de 884 de ani ungar, întemeiat de Stefan cel Mare o trainică garantie a ordinei maghiare, astăzi e amenințat mai trei părți, de Sașii nerecunoscători Croații, care aspiră la putere, și unii inculti și stăpâniți de turci.

comunica în numărul de mână acest articol; de o cam dată neam să pună în vedere cetitorilor singură parte din el, concludând că ajunge „Nemzet“.

Multe ori a fost vorba, că în instituțiunile noastre liberali, treagă literatură s-a produs în presă discutarea cestiunii, cum ar putea reformeze legea de presă, ca să dea contra acestor atacuri. Aceste bine intenționate au fost pornite din eroarea, că ele căutau un reconstitut pentru toată societatea, în ce în adevăr numai bolnavii au de remedii. Nu ne este permis sămânța marele dar constituțional, să oferă în libertatea constituțională. Însă să fim pătrunși, că înfințând astă privință așeđaminte, pe care nu le poate eluda, am renunțat la libertatea de presă.

Cela dar, care are sentimentul, că ungar trebuie să-și salveze instituții librale, dar trebuie totodată să apere de atacurile răsturnătorilor și turburătorilor, acela nu se va spera, ca prin o lege ad hoc să facă putință pedepsirea eficace și nevoie a turburătorilor păcii noastre și naționale, — ceea ce a făcut și Anglia în Irlanda, de căte ori o nație de trebuință.

Într-o trăsătură de naivitate atât de în acest resonament, încât omul să fie foarte înrăutățit în el, ca să misceat de buna credință, cu care abia prăpastia punerei în aceeași a duor lucruri atât de deosebite, sunt Anglia și Ungaria, Englezii și maghiari, acest popor pitic, cum și un deunădi celebrul publicist maghiar D. Beksics.

Înse în această concluziune o prăchia mai mare decât aceasta.

Noi Români și în genere noi susținătorii poliglot în statul ungar nu puși alătura cu Irlandezii.

Când aceasta?

Abia atunci, când Sașii serbează alături de veniri lor în țară și vorba să serbăm și noi primul rescoalei lui Horia și Cloșca.

Cum a face acesti Sași, care ser-

bează cu pompă publică, ce avem a face noi, urmașii celor ce s-au luptat sub Horia și Cloșca, ce avem noi toți cu Irlandezii?!

Unde e dinamita? — unde e petroleul? unde sunt asasinatele?!

Horia și Cloșca n'au lucrat pe sub pămînt: au prădat curți, au ars sate și orașe, au vîrsat mult sânge, le-au făcut, ce-i drept, toate aceste, cum le-au făcut și Francezii la rîndul lor, dar le-au făcut ca oameni, ca bărbați, care ajunși la desnădăjduire, es cu față deschisă și cu peptul desvălit și dau fără de sfială în acela, care li se pune în drum.

Și dacă părinții nostri au putut să-și permită acum o sută de ani acest lux al unei lupte pe față, noi urmașii lor, acum, peste o sută de ani, n'am fi vrednici de lumina soarelui, dacă ne-am pune de o potrivă cu Irlandezii și cu nihiliștii.

Voin să ne desvoltăm în toată libertatea și nu ne sfîrim a i-o spune aceasta lumii întregi: dacă numai Maghiarii cu idea lor de stat sănătatea, care ne stau în cale, ne simțim destul de tari, ca să răsbim pintre dînșii înainte și ne-ar fi rușine să ne urmăm calea ca nisice cărtișe, lucrând pe sub pămînt.

Abia atunci, când am simțit și noi, ca Irlandezii față cu Englezii, că nu putem răsbi față cu omnipotența maghiară, abia atunci am putut să ne gândim la petroleu, la dinamit și la asasinate, atunci poate și chiar nici atunci.

Să făurească Maghiarii cât le place legi contra noastră, tot ei vor fi siliți să le calce, cum au călcat și pe cele create în favorul nostru.

Solidaritatea română.

V.

Ca să ajungem la un scop mare, în deobște, trebuie săruiantă multă și neobosită, de multe ori împreună cu resignație, uneori cu resignație extremă.

La scopul precisat îndată la început prin cuvintele cele sublime ale monarhului: la buna înțelegere între popoarele monarhiei spre a putea resolva problema cea grea a monarhiei în interesul civilizației, fără îndoială numai cu săruiantă de fer și resignație stoică se poate ajunge.

Complicația intereselor diverse din monarhie pretinde săruiantă și resignație.

Caracteristicile amintite nu pot lipsi Românilor, căci dacă le-ar lipsi, n'ar fi străne poți strămoșilor lor.

Strămoșii nostri, cari au venit din toată lumea română în părțile locuite astăzi de Români, prin săruiantă lor cea puternică, au fost în stare să întemeeze aici o vatră de cultură, cărei nici după aproape două mii de ani să nu i se poată sterge urmele cu totul.

Mai multă săruiantă și de tot multă resignație le au trebuit pentru ca să susțină ce au întemeiat.

Abia doi secoli au putut lucha mai în tignă. Si pe urmă când pintre, când pe sub valurile potoapelor barbare, dela sfîrșitul secolului al doilea, căutau cum să nu lase a se întreaga firul culturii pe teritorul ocupat de ei spre sfîrșitul acesta.

Dau barbarilor de mâncare, și îmbrăcau, în sfîrșit îi provedeau cu toate, numai ca strămoșii să-și poată continua opera începută.

Însă barbarii nu erau toți de o potrivă. Nu toți se mulțumiau cu cât li se da de voie bună și cu cât luau ei cu puterea. Erau unii sălbatici. Le plăcea să omoare oameni și să pustiească cu foc cetăți și sate.

Dinaintea acestora strămoșii nostri fugeau în munți și în crepăturile pămîntului. Numai după ce vîjeliile cele sălbătice se aşeau, se liniștiau, se întorceau ca să înceapă firul de unde se întreupsese.

Vîjeliile aceste, în timpurile acelle, se repetau des și uneori durau mult, încât puterile strămoșilor nostri se sleau.

Cu toate aceste ei se vede că n'au desprut să-și părăsească vatrele și nici n'au dispărut cu totul de pe față pămîntului, fără urmă. Pe lîngă ruinele, din care și astăzi după aproape două mii de ani, sănătem în stare să ceteam mărimea și tăria voinței lor, au mai lăsat și altă moștenire neștearsă. Inima cea nobilă, inteligență, limba, tipul, portul, obiceiurile și superstițiile Românilui dintre Tisza și Marea-neagră, dintre Dnistrul și Dunăre sunt moșteniri frumoase dela acei ce au aruncat aici pe locul în care trăim sămența cea dintâi a culturii și a civilizației.

Ce folos? va știe cineva, dacă urmașii au rămas săraci, lipiți și expuși chiar capriților acelora, cari în parte dela dînșii au învățat a cunoaște elementele deprinderilor omenesci, prin care au devenit capabili a trăi mai mult decât multimea de barbari, cari s'au stins fără de a lăsa altceva în urmă-le, afară de, bună oară, Vandali, vestea despre sălbăticia lor.

Si totuși folos este.

Elementul român n'a fost, ce e drept, în stare totdeauna și pe toți barbarii, căci a venit în atingere, să-și împlândească și să-și domesticeze pentru de a-i pregăti de propagatori ai civilizației. Dar dacă aceasta n'a fost în stare față cu toți barbarii, i-a succes a împlândi pe unii dintre dînșii, făcându-i, parte propagatori ai civilizației, parte assimilându-i și prin aceasta întăind elementul propriu în interesul culturii și al civilizației.

Slavii, cari, după dispărerea Avarilor, erau revărași ca o mare asupra ținuturilor astăzi locuite de Români, prin contactul nemijlocit cu acestia au luat obiceiuri pacifice și au învățat să muncească. Căci nu s'au dus ca să înfințeze comunități în alte părți, s'au assimilat, încât astăzi în Transilvania numai în trei locuri mai există sub numele de „Schiai“ și numai prin religiunea aug. evangelică se deosebesc de Români, căci vorbesc numai românesce.

Cumanii și Bisenii, despre cari se dice că trăiau din pradă și din furat, s'au împlândit și cu timpul să au assimilat cu Români. Bisenii s'au assimilat cu totul, Cumanii în parte, întrucătă de aici nu a trecut la Maghiari în Ungaria. În diploma Regelui Ungariei Andrei, dela 1223, dăm preste urme, din cari este învederat că pe la începutul secolului al XIII existau pe lângă Români, Biseni încă neabsorbăți, dar deja împlândiți. Regele Andrei confere usul comun din pădurea și apele Românilor și Bisenilor și Sașilor.

Când au sosit Maghiarii lipsiți de cultură cu totul, contactul cu Români nu au putut remâne fără pic de influență. Re-

ligiunea, care, după cum se vede, între altele și din o diplomă a S. Ladislau, la început au avut-o comun cu Români, adecă pe cea orientală, dar mai mult numărul cel mare de nobili români, dintre care unii ajung și pe tronul Ungariei, dovedesc un contact foarte viu între Maghiari și Români. Contactul acesta însă nu a putut să nu înfluenteze asupra Maghiarilor.

Sumăgia maghiară, se înțelege, așa ceva nu va admite bucuros nici odată. Timp îndelungat Maghiarii au negat, că ar fi fost vre-o dată ortodoxi și tot atât de tare au protestat contra româniță Corvinilor, din sinul căror, în evul mediu, s'a ridicat cel mai glorios rege al Ungariei.

Prin cele de mai sus nu vom să excluzăm alte influențe civilisatoare asupra Maghiarilor. Voim numai să dicem, că semănătura culturii, eredită de poporul românesc prin săruiantă acestuia, încă a contribuit la împlândirea și la pregătirea elementului maghiar spre a-l face capabil de cultură și civilizație.

Potoapele cele multe ale barbarilor au dărmat cetăți, au pustiit sate, au distrus societăți, încât dacă nu remânea veste de numele acelora; nu remânea numele ținuturilor, apelor și munților, ar cugeta omul, că elementul românesc a sosit ieri alătărei în părțile locuite astăzi de ei. Români însă prin săruiantă eredită dela strămoșii lor au rămas și său străcurat prin toate catastrofele ca, direct și indirect, după împregiurări, să transplane mai departe elementul și semănătura culturii. Nu e mirare dară, că filosofia poporului român a produs proverbul: „Apa trece petrele rămân.“

Români au rămas, dar opera începută de acei ce întemeiaseră vatra culturii în părțile noastre înainte cu o mie opt sute șepte-deci și nouă de ani, nici astăzi nu este terminată.

Dela acel timp încocace în mai multe rînduri cultura și civilizație, în loc de a da tot înainte, a dat înapoi.

Jung în opul seu „Roemer und Romanen“ explică cum s'a putut ca cultura să dea înapoi când spune, că „domnii barbari nu vreau să scie de drept, făceau imposibile mijloacele de subsistență, din care trebuiau derivate mijloacele de o cultură mai înaltă.“

Elementul român în astfel de casuri, cari în evul mediu n'au fost rare, trebuia să fie nu numai săruiitor, dar și cu rezistență, mai ales decând a putut băga de seamă, că d. e. contactul civilizator cu Maghiarii în loc de a-l întăriri, il slabesc.

În apus popoarele subjugate de barbari, nefiind expuse la atâta invaziuni de tot felul, cum a fost elementul român în răsărit, au mistuit cu desevirșire pe subjugători.

Români s'au mulțumit în cele din urmă cu influența morală asupra vecinilor, cari numai cu timpul s'au prefăcut în subjugători, după ce adevărată căștigătoare din elementul românesc pentru subjugarea acestuia. Nobilimea din Transilvania, din părțile bănațene și ungurene, în partea cea mai mare de origine românescă, a contribuit foarte mult la subjugarea elementului românesc și adevărată în proporție, în care aceea nobilime s'a înstrăinat de originea ei națională.

Cu cât a crescut numărul desertorilor naționali cu atât a trebuit să decrească și să se reducă și influența elementului românesc asupra elementelor străine. În-

fluența în cele din urmă s'a redus la o influență morală și în secolii mai de dincoace era și aceasta să se reducă, dacă nu de tot, dar foarte tare.

Modalitatea, cu care au influențat Români asupra elementelor străine, e diversă.

Modalitatea aceasta însă nu poate fi normativă. Normativă este împreguierea că o influență a fost, prin care s'a tors firul culturii și al civilizațiunii. Este normativă faptă că, în orice formă, dar Români au stâruit după putință ca focul sacru să nu se stîngă cu totul nici odată.

Cât au luat Maghiarii parte la opera civilizațiunii scim. Scim și aceea că dacă era ca opera aceasta se rămăneă întreagă numai pe umerii lor rămânea un lucru de tot problematic.

Săi, deși o mână de oameni și veniți mai târziu decât Maghiarii, au făcut mult mai mult în interesul culturii și al civilizațiunii. Ei puteau face și mai mult dacă căutați îndată la început contactul cu Români și să feriau de aceea nefericită alianță feudală din evul mediu, în urma căreia *universitas Valachorum* a fost înălțatură și cu aceasta Români din Transilvania scoși de pre terenul activității civilisătoare.

Dacă în contul binelui comun în trecut greșeli s-au făcut, acele nu sunt cu totul nereparabile.

Timpul suprem ar fi însă să se separeze greșelile pănă nu bate altă catastrofă la porțile patriei comune.

Români, după o experiență atât de bogată, ca element stăruitor, când e vorba de scopuri mărețe, și resignat pănă la extrem, când e vorba de a suferi pentru binele și fericirea cuiva, cu deosebire însă când binele și fericirea aceasta reprezintă totodată o idee, o misiune sublimă în viața popoarelor, precum n'a fost în trecutul cel îndelungat, mai îndelungat decât trecurile celorlalte popoare conlocuitoare din țeară — contrar binelui comun, așa nu vor fi cei din urmă, care să pună umărul spre a se repara ceea ce s'a stricat în timpurile de tristă memorie.

Când elementul românesc în țările unguresci a început să fie redus în activitatea sa, țările române dela Dunărea de Jos au continuat cu avânt admirabil pentru timpurile acele misiunea civilisătoare. Archivele republicelor venețiene și genovese mărturisesc de aceasta cu corespondență dintre dinsele și dintre țările românesci de pe atunci. Dar și în românia din țările unguresci cu toate încălcările turcesc din cauza ambiciunii maghiare cu toate maltratările unei oligarchii de renegăti, care nu se gândia decât la traiul bun și fără de trudă — nu s'a stîns focul sacru

cu totul. Caute cineva asupra activității românesci de vre-o treiște și șese de ani încă; asemenea activitatea Românilui, care la tot pasul trebuie să se lupte și cu lipsa de mijloace materiale, cu activitatea altora, care s'au îmbuștat de secoli în toate bunătățile țării și deși apoi verdictul nepreocupat, să vedem, va putea să spie, că Români sunt un element împotriva culturii și civilizațiunii sau că ei s'ar împotriva reparării greșelor din trecut?

Eată o împreguiere, care dacă ne-ar lipsi toate argumentele celelalte despre influența civilisătoare a caracterului românesc, ar fi de ajuns aceasta ca să dovedească, că Românul a fost este și va fi totdeauna vrednic a conlucra la promovarea civilizațiunii.

Popoare barbare din firea lor și libere fiind n'au alegări spre cultură; din contră un popor nobilitat și când este apăsat are inclinări spre cultură și civilizație, și îndată ce momentul sosesc și pune în practică inclinarea sa.

Deci, dacă Români, în atâta împreguiere, s'au dovedit prin activitatea lor solidară și stăruitoare că sunt un element atât de bun, mai are loc îndoiala despre vrednicia lor de a participa la opera culturii alături cu celelalte popoare din monarchie?

Îndoiala nu are loc, mai ales când din devisa *viribus unitis*, din invitările solemnne dela înălțimea tronului la atâta ocazie momentuoase, se vede, că spre sfîrșitul cel înalt și sublim, la care este chiamată monarchia întreagă, sunt chiamate se conlucrare toate elementele capabile de a lucra pentru promovarea binelui comun și a culturii.

Popoarele monarhiei sunt provocate dela înălțimea tronului la conlucrare solidară. Trebuie că tocmai Români se lipescă? Să nu fie!

Deprinși din firea lor la stăruință și la resignație, Români nici solidaritatea nu le poate fi străină. Ei sciu foarte bine că fără de aceasta celelalte două, stăruință și resignație sunt paralizate.

Eată încă un motiv, că Români să nu hotărătă la o procedere solidară.

Solidaritatea însă, după cum am pus cestiunea pentru Români din țările unguresci, mai are lipsă de puțință întindere.

Solidaritatea, după conceptul actual, la Români din țările unguresci este mărginită la procederea în afaceri electorale pentru dieta Ungariei.

După noi însă aceasta este numai o participație dintr-o parte a întregului.

Viața publică a Românilor din țările unguresci, ca și a altor popoare, nu se mișcă numai pe terenul electoral la dieta.

Viața publică a Românilor din țările unguresci ca și a altor oameni cu aspirații de a concurge la lucrări cari se ridică preste nivelul unui traiu de ași pe mâne, are terenuri mai multe și diverse: politice, bisericicesc, scolare, literare, sociale etc.

Între oare care margini, dacă e ca lucrarea românească să aibă efect, și cu ventul Românilui se cumpănească și pe terenurile aceste, Români să se observeze solidaritate.

Reflexul dela lucrarea armonică pe toate terenurile va da un sprinț puternic solidarității noastre politice și ne va deschide drum și mai larg și mai neted la concertul popoarelor monarhiei în interesul culturii și al civilizațiunii.

Revistă politică.

Sibiu, 9 August st. v.

Apropierea dintre Cehi și Poloni devine tot mai strânsă. O mare societate de Cehi a făcut o călătorie până la Craiova și aci a întâmpinat o primire că se poate de simpatie din partea Polonilor. S'a dat și un banchet în onoarea oaspeților în clubul artistic literar. S'au ținut toasturi în limba polonă, cehă, croată și sărbă. Deputatul Tonner a început șirul toasturilor. Dînsul să spie că este fericit când vede realizându-se dorința sa nutrită de 30 de ani pentru înfrângerea Cehilor cu Polonii. Oratorul făcând apoi aluziune la dușmania ce a existat mai nainte între Cehi și Poloni continuă: Ne-am făcut adeseori rău unii altora, voim să uităm că Polonii au luptat contra noastră la Muntele alb, iar voi uitați că noi fiind trimiși în Galicia ca funcționari sub guvernul trecut eram germanisatorii vostrui. Pe noi nu ne-a desbinat sabia ci spiritul. Tonner termină toastul seu cu cuvintele bibliei: „Adevărul vă va libera.“ Preotul Polkovski (Polon) accentuă necesitatea de a conveni că mai des Cehii cu Polonii. Prește trecut trebue să aruncăm vălul uitării; el este o rușine și pentru unii și pentru alții. Trebuie să ne gândim la viitor și să nu uităm că patronul vostru, sfântul Venzel, este și patronul catedralei de aici. Dr. Warschauer observă că prin înfrângerea Cehii nu se are în vedere panslavismul, care înbănuște individualitatea și religiunea diverselor națiuni, ci libera dezvoltare și pacinica lor conlocuire, precum doresce monarhul constituțional. Deputatul Hevera relevă asemănarea care există între cîntecele naționale ale ambelor națiuni.

„Cîntecele polone“, spie dînsul, „ne-au îndemnat la lucru; dacă Cehii n'au perit este de a se mulțumî puterii acestor cîntece“

naționale polone. Cehii vor fi aliați vostru sinceri, sperăm că și voi veți fi ai nostri.“

Atât la Berlin cât și la Petersburg se menține scirea despre o apropiată întrevedere între Tarul și Monarhul nostru. Chiar și diarele din Viena sunt dispuse a da credință acestei sciri și nu există a exprima bucuria lor în vederea unei asemenea eventualități. Numai diarele din Pesta nu voiesc să audă bucurios de această întrevedere. Pentru politicii maghiari Rusia a fost și este un spin în ochi și de aceea ei ar dorii să vadă zădărnicite tendențe de apropiere dintre Rusia și puterile centrale. Eată cum se exprimă „Pester Lloyd“: „Înțelegem tendența principelui Bismarck de a întreține relații amicale cu Rusia: aceasta este în interesul Germaniei; de aici însă nu urmează, că se vor schimba și sentimentele poporului rusesc. Poporul rusesc urășe pe Nemți... Ce-i drept politica rusească nu și primește impulsul seu dela opinione publică, dar cine nu se opune, cabinetul rusesc are obicei să se provoace la asemenea manifestații, câte ori volesce să înceapă o acțiune mare. De aceea ori-ce am face totdeauna se împune întrebarea: Pentru ce poterile în relațiunile lor cu Rusia se mulțumește cu o ficioane, care nici într-un casu va pută fi de lungă durată.“

Cu privire la întrevederea dela Varzin cetim în diarul oficios din București „Voința Națională“ următoare:

„Atențunea Europei întregi este astăzi atâtă asupra întâlnirii dela Varzin, unde se spune că comitele Kálmoky s'a dus ca să se întâlneze cu principalele de Bismarck. Toti se spune că care este scopul acestei întâlniri între doi oameni de stat, cari presidează astăzi destinele celor două mari țări ale Europei centrale, și nimeni nu poate, păna în momentul său, să răspundă cu siguranță acestei serioase îngrijitoare întrebări.“

Ultima conferință dela Londra nu a reușit să stabilească un acord în afacerile Egiptului între vederile guvernului Republicii franceze și cele ale cabinetului britanic. Acest rezultat negativ, în urma unei adunări diplomatice care toate puterile europene o primiseră cu multă mare, și unele din ele poate chiar cu oarecare speranță de reușită, dovedește că, asupra unei cestiuni, care are necontestabile legături cu politica unora din statele Europei, marile puteri care formează așa numitul concert european să încă de parte de a se întâlege între dinsele și să a găsit un teren comun de acțiune.“

Dar ceea ce este cu totul caracteristic este desnodămentul acestui incident diplomatic, că deși toate puterile s'au grăbit de a lua parte la lucrările conferinței și de a căuta impre-

Ceru vin, aşteptă însă timp îndelungat și nimeni nu-i aduse.

E începă să bată în masă.

Vine! — și răspunse unul dintre băieți, în treacăt la mijloc, și nimeni nu veni.

E începă să bată din nou în masă, văd apoi că acum nici nu-i mai răspunde nimeni, ridică mâinios și se duse în partea ceeală lui băiețului, unde-l văduse pe băieț.

Acesta stetea nedumit într'un colț.

Ce-i!? grăi Iorgovan mărios.

Băiețul dete strîmtorat din umeri, era patru oameni, cari erau la una dintre mesele, despre utilă, rămaseră privind cu încredere că la unul, când la altul.

Busuioc a lăsat vorbă să nu îmi dai — grăi băiatul întorcându-se spre ei.

Iorgovan începă să rădă.

Aici, — spie el, — nu poruncesc Busuioc să te răspundă. Tu mă scii, că nu mă pricepe glumă. Adă vinul!

Grăind aceste, el se întoarce ear în pară retrasă a bătrâului și se aşează din nou la locul său.

D-voastre vedeți, că n'am înțotro, — spie băiețul celor patru oameni și se duse de dete vinul.

Rădănd apoi așa în el, Iorgovan își înțelesc cu incetul cele cîteva păhare de vin, și stete că mai stete fără de nici o treabă, și plăti pe nserate o luă drept spre moară, că și machee socotelile.

pentru-ca nimeni să nu afle de ce l-a lovit cu sticla în cap.

Sosit apoi acasă, el stete neclănit față în față cu taică-seu, în vreme ce oamenii veniți cu dînsul spuseră cele petrecute.

Unde-ai ajuns?! — ce-ai făcut, Iorgovan? — grăi Busuioc măhnit păna în adâncul inimii, după ce se vădu singur cu dînsul.

Eu n'am făcut nimic, — îi răspunse fețorul; — tu le-ai făcut toate!

Grăind aceste, el se depărta, ca să nu-i mai simtă aproape de sine pe taică-seu și să poată înnăbuști porințea ce ișbuințează fără de vessă în el cu atâta putere, încât îi venia să-și ieșe lumea în cap, să se ducă departe-departe păna ce nu-i se va perde și urma.

Busuioc alergă ear la popa.

Acum, mai ales acum să-ți lăsăm în pace, — grăi popa, — și dacă nu-i vine nici acum în fire, atunci e rău. Vorba e numai să punem lucrurile la cale și să facem ca și când nu s'ar fi întîplat nimic.

Popa se duse dar la scriotorul, care zacea bolnav, îl împăca, și lucrurile se netediră, ear Iorgovan rămasă nesupărat de nimeni.

El avea însă destulă supărare în el însuși.

I se turburase toată firea și în turburarea lui nu mai găsia nicăieri odihnă.

Îl vedea mereu înaintea sa pe Sofron căndu-și molcom de treabă, îl vedea pe scriotorul resturnându-se cu față plină de sânge, se vedea

pe sine lovind fără cruce în Simina, bătându-și joc de norocul seu, tăvălindu-se prin bătrâni, furând pe taică-seu și audia neîncetă cuvintele: Sofron e om, Iorgovane!

Da! Sofron era om!

Dar una îl strivă pe Iorgovan mai presus de toate: încordarea dintre el și taică-seu.

Tu, le-ai făcut toate!

Acstea vorbe, spuse așa în pripa mâniei, Iorgovan nu putea să-și le ierte: trebuia să mai adaugă ceva la ele, să le lămurească, să pună tot ceea ce avea pe inimă.

Mai avem o vorbă! — își diceau ei amândoi de căte ori ochii lor se întâlniau.

Nici unul nu avea însă destulă vîrtute în el, ca să deschidă vorba.

Lui Busuioc să era silă, ear fețorul-seu se temea că nu cumva să se întîmple un lucru, de care s'ar îngrozit un întreg colț de țară.

Joi după ameaďă-di, cinci dîni după cele petrecute la bătrâni, Iorgovan îl întrebă pe taică-seu, dacă se duce el ori nu la Arad.

O să mergem Vinerea viitoare, — îi răspunse bătrânu strîmtorat.

De ce?! — ar fi voit Iorgovan să întrebe, el însă se întoarce îndărătnic în călcăiu, ești din casă și plecă drept spre bătrâni, așa din porință îndărătnică, fără ca să-și mai dea seamă despre ceea ce face. Voia să-l doară pe taică-seu!

Întrând în bătrâni, el simți, că toți se ferește de el.

care să împace diferitele interese în
toate par astăzi a resimți o secretă satis-
față cu nesuccesul final al marelui tri-
nțional. Ar dice cineva că toți au
la conferință cu speranța intimă de a pute
lucrurile în starea lor de mai nainte.

Această situație are neapărat intrînsa
normal. Când judecata Europei este for-
pus unei cestiuni de domen internațional,
afirma, că este cu neputință ca să nu
găsească o soluție oarecare. Puterile adu-
cătac una alteia concesiuni reciproce, și,
pentru în litigiu nu este regulat prin una
soluție definitivă, care sunt de natură
cultură pentru totdeauna, se găsesc totuși
soluții, după cum se dice în limbagiu
cultural, adică un fel de soluție provizoriă,
suspendată pentru câteva timp ori ce cauza
împereche și ridică cestiunei în desbatere
sau acut și amenințător. Cu alte cu-
dase presentul nu este regulat, se prepară
terenul unui aranjament viitor, și
este adese destul, în relațiunile dintre
țările, pentru ca pacea și încrederea să nu
de a domni în mijlocul lor.

Când însă nici una nici alta nu se poate
aduce spiritual de transacțiune persistă a se-
sub tot felul de preteze falacioase,
este un semn, că există luptă de inter-
nări sau de vederi opuse și că numai
măre de direcție politică a uneia sau
din părțile interesate poate readuce o
normală în raporturile dintre State.
De aceea, o repetăm, nesuccesul conferinței,
și mulțumirea aproape generală ce acest
pare a fi produs, de altă parte, dă
recente a celor doi cancelari o
citate, care nu poate scăpa din vederea
cari cugetă serios asupra politicei generale
șepe.

Darul bucureșcian promite, că va
asupra acestei cestiuni.

Noua lege scolară, cu care **cabinetul**
al Belgiei voiesce să fericească
continuă a fi obiectul celor mai im-
portante manifestări din partea liberalilor.
August asociația liberalilor din
țările s'a întrunit în casa sfatului și a
să măntene camerelor un energic
contra proiectatei legi scolare.
În considerație acest protest,
liberalilor va convoca pe re-
unii partidului liberal din toată
la Bruxelles, în scop de a compune
către regele, ca să nu sanctio-
neze. Adunarea este probabil, că
înțelea la 19 August. — O altă
stătie contra novei legi scolare a
la Gent, unde au luat parte vreo
de cetățeni. Si aici s'a redactat
energetic protest contra legei proiectate
și predat consiliului comunal. Pri-

la totdeauna, erau și acum oameni la
căpătă dintră dinșii steteau de vorbă
marul la lumina unei lămpi ce era atîrnătă
cu deasupra mescioarei din colț.
Se scolară, când Iorgovan intră.

Iorgovan le dice bună seara, se aşedă cam
în fața masă apoi luă condica și peana, ca
să socoteala.

Nu era beat, vedea însă cu toții, că e
neșeptit.

Nu e stricat nimic la moară? — îl întrebă
Iorgovan.

Nimic, — răspunse acesta.

La să vedem, — grăbi Iorgovan ridicându-se.
dice, că n-o să ducem făina pînă măne la
Mă dă însă eu singur și dacă e ceva de
bună și bine să sciu.

In moară erau trei lămpi, una de-asupra
alta în fața locomobilei, unde lucra mo-
ară a treia cea atîrnătă deasupra mescioarei.
lucrătă a morii, unde se aflau roatele
prințioase, era de tot întunecată.

Vîțănd, că Iorgovan pleacă spre această
moară luă lampa din părete și plecă cu
lumina lui, ca să-i lumineze.

Iorgovan cercetă cu deamărtuntul roate, și
chinge, atîngându-mereu cu condeiul,
avea în mână; la roate însă el lasă
să cadă fară de veste, apoi dice, că e
înțeles să intre seară la condica de pe measă.
Marul atîrnă seară la lampa de cuiul ei.

marul orașului răspundând la adresa pre-
ședintelui clubului liberal și, că consiliul comună va lupta din toate puterile
contra înființării de scoale măniștișore.

Festivitățile române din Orăștie.

Orăștie, 8 August v. 1884.

Cu șdea de astăzi am intrat earashi în li-
niștea noastră obișnuită; oaspetii nostri au pă-
răsit în partea cea mai mare încă cu trenul de
astă noapte orașul, și sgomotul festivităților a
încetat.

Raportorul D-Voastre, care luând parte la
toate festivitățile celor trei dile, astă răpusul
potrivit pentru a-și culege ideile și a vă descrie
în liniste decurgerea festivităților prea frumoase
din Orăștie.

Concertul.

Șirul festivităților s'a început cu un concert,
anunțat pe Duminecă seara la 8½ ore în sala
hotelului „Széchenyi“. Toată lumea se întreba
cine să concert? Întrebarea era justă. Nimeni
nu a audiat până aci, că în Orăștie s'ar afla
artiști români, nici că ar fi vreo reuniune română
cu scop a cultiva muzica. Din programul
concertului încă nu se vedea, cine va executa
piesele anunțate. Deci cu oarecare curiositate
am intrat în sala spațioasă a concertului, ocupată
până la locul cel din urmă de oaspeti și de publicul român din loc. Pe scena improvitată se
prezenta un cor numeros de dame și domini sub
conducerea învățătorului dela scoale române
primare din loc, dl Branga. Acest domn, ni se spunea,
a compus din diletanți de muzică corul
pentru a se produce cu el la festivitățile Asociației.
Era lucru natural, dacă așteptările noastre
dela un cor așa tiner și compus numai în mod
ocasional, le-am redus la un minim. Însă piesa
primă executată de acest cor, canticul românesc
arangiat de G. Dima „Sermană frunză“, ne-a dovedit,
că avem de a face cu buni canticări.
Acuratețea în executare, harmonia deplină au
putut să fie numai rezultatul unui studiu făcut
cu multă diligență. A doua cântare, earashi un
cântec românesc de G. Dima „Remâi sănătoasă“,
executată cu aceeași precisiune, a confirmat hărnicia
puterilor și diligența în studiu, ear la a
treia cântare „Cântecul ciocârliei“ de F. Mendelssohn,
corul a arătat că scie să învingă și greu
tăți tehnice. Întreg publicul a rămas frapat de
rezultatul prea frumos al acestui cor, și afară de
aplausele frenetică, care au avut de urmă
repetarea „Cântecului ciocârliei“, dl Branga
a primit și felicitări particulare din public
pentru prea frumosul succes dobândit. Pe noi
ne-a surprins prelungă acest frumos succes, și
grăbnicia înfiruirei reunii române de cântări
din Sibiu asupra publicului din Orăștie. Căci
cine cunoaște situația, nu poate să nu fie
primit impresiunea vie că, concertul din Orăștie
este deja un product al activității musicale inaugurate
la noi prin dl G. Dima. Dl Branga,
școlarul domnului Dima, să și ie de model pe
maestrul său, și să nu obosească la întreprinderea
său, ear publicul român din Orăștie să-l
spriginească din toate puterile, și să ne suprină
în curând cu scirea, că în Orăștie s'a format o
reuniune română de muzică: elementele se află,
lipsesc numai forma; și precum am avut oca-
siune a cunoaște noi publicul român din Orăștie,
nici crearea și susținerea acelei reunii nu va
întimpina greutăți.

Concertul a primit un lustru deosebit prin
participarea d-lui Dima, care a cântat cu măiestrie
balada lui Schumann „Grenadirii“ și „Mediu
noptii“ compoziția sa. Elevul d-lui Dima,
dl Isaiu Popa, cunoscut publicului român din
Sibiu, a câștigat multe simpatii prin vocea sa
frumoasă, adusă la valoare în „Cântecul de jertfă“
a lui Beethoven și în „Ciobanul“ d-lui Dima.

Domnul profesor de muzică din Blaj d-l
Unguru, ne-a delectat prin un potpurii românești
executat pe flaută, acompaniat de piano.
Întreg publicul a rămas surprins în mod
foarte placut de rezultatul concertului și nu
audia decât laude, cari fac onoare atât execută-
torilor cât și aranjatorilor.

Banchetul.

Luni în 6/18 August la 2 ore d. a. în
grădina hotelului „Széchenyi“ o masă colosală, aran-
giată în formă de potcoavă în umbra unei verande
a întrunit pe toți oaspetii din depărtare și din
apropiere. Domnii Dr. Mihu și Dr. Erdeli, aran-
giatorii neobosiți ai tuturor festivităților din
Orăștie, au arătat și aici ca pre tot locul, că
sunt vrednici de mulțumitele publicului, care li
se aduceau din toate părțile pentru buna îngrijire,
ce au avut d-lor până la cele mai mici minu-
țiosități față cu publicul. La astfel de mese
mari, unde sunt întruniti atât oameni cu dife-
rite pofti, este aproape inevitabil, a nu produce
într-o direcție sau într'altele nemulțumiri; la
banchetul din Orăștie, la care au luat parte și
multe dame, n'am băgat de seamă vre-o nemul-
țumire din partea nimului. Aranjamentul bun,
spațiu pentru toți, recoare, măncări și beuturi
bune, muzică, care nu te supără, bun serviciu, cu
un cuvânt toate pentru a produce simțul mulțumi-
re. Toastele, se înțelege n'au lipsit, dar și
aceste n'au fost așa de numeroase și lungi, ca
să le audă cu neplăcere. Dl vicepresident al
Asociației, consilierul aulic în pensiune Iacob
Bologa a ținut primul toast pentru Majestatea
Sa împărat și regele nostru, muzica a intonat
înnmulțit împăratesc, care mesenii l-au ascultat
stând. Axentie Sever a toastat pentru ca România
să aibă nu numai „carte“ dar să li se dea
și „parte.“ George Barbu a ridicat păharul
pentru comuna Orăștie, Dr. Tincu pentru
oaspeti, P. Cosma pentru aranjatorii festivită-
ților din Orăștie, protopopul Hannia pentru dame,
studentul universitar Nicoară pentru progres, Ioan
Slavici pentru poporul român etc. etc. Ban-
chetul a decurs în deplină veselie până după 5
ore. Semnificativ este, că din partea cona-
ționalilor nostri Sași și Unguri, nici unul din cei
invitați n'a luat parte.

(Va urma.)

Cronică.

Numiri. Au fost numiți cadrei elevii din
școala militară din Wiener-Neustadt și din școala
technică militară din Viena: la regim. inf. 41
Ioan Popoviciu; la al 62 reg. inf. Victor
Moga; la al 4 reg. artil. Ioan Măcelariu.

Ilustritatea Sa comitele suprem Dr. Mau-
riciu de Brennerberg a sosit ieri dela băile
din Zizin.

Foc. Ieri pe la 5 ore p. m. a ars în
comuna Vestem.

Manuale de școală aprobate. Sinodul
archidiocesan gr. or. a admis ca manuale de școală
două cărți: *Elemente de istorie naturală, cursul II*,
de Dr. D. P. Barcianu, și *Noua metodă practică*
pentru a învăța cu înlesnire limba germană,
cursul I, II, III, după F. Ahn, de M. Rudinescu.

Congregația comitatensă din Deva.
La 19 i. c. s'a ținut în Deva o congregație
extraordinară pentru alegerea unei comisiuni,
care să salute pe Maiestatea Sa împăratul din
partea comitatului Hunedoarei cu ocazia sosirii sale la Arad în 29 August n. a. c.

DI Vasile Alexandri scrie pentru sta-
giunea viitoare a teatrului național, o nouă piesă
în versuri: *Ovidiu la Tomi*.

Expoziția „Cooperatorilor“ la Iași
se va deschide în șdea de 2 Septembrie.
Personale, cari voiesc să expună, sunt invitate să
adresă la cancelaria secretariatului general al
expoziției, de unde vor obține toate informa-
țiile necesare. Comitetul acordă fiecărui ex-
pozant un metru pătrat gratis; cine are nevoie
de mai mult loc va plăti metrul cu 25 lei.

Emigrarea Ovrei. „Patria“ spune că
alături a plecat din Iași cu tren de mărfuri,
190 Ovrei spre America. Trenul va ajunge la
Hamburg marți 8 August, la 11 ore seara.
De aici Ovrei se vor imbarca în vapoaarele ce
duc direct la America.

Convorbiri agricole.

II.

Uscatul nutrețului.

Dacă timpul continuă a rămână frumos și
cald, uscatul se poate face, după cum se scie,
cu înlesnire. Procederea fiind în deobște cunoscută,
ne mărginim a arăta, că pe timp noros
și domol, va trebui să aplicăm căldură măestrită.
Spre acest scop, lăsăm nutrețul în brazde (poloage)
până în ajunul serei, când apoi îl strîngem
în mici grameți țuguete (căpițe), în care se în-
ferbentă întocmai ca fiind expus arșișor soarelui
dela ameașă. De cumva timpul va rămână
posomorit în curs de 3—4 zile, atunci facem gră-
mețile din ce în ce mai mari. Trecerea în
mușeșire se poate întâmpina așa, că întoarcem și
strămutăm gramețile mai de multe ori. Firesc,
că într'acea nutrețul se risipește în fața soarelui,
de cumva timpul îngăduie.

Pentru ținuturile muntoase și expuse la
dese ploii se recomandă uscatul pe capre și în
deosebi metodul ce urmează:

Nutrețul cosit se uscă cam pe jumătate,
în arșișor soarelui ca de obicei sau în grameți
mici, apoi se aşează pături într'o clăie sau gi-
readă și se calcă bărbătesc prin 10—12 persoane.
Clăia va măsura în grosime 6 metri cel
puțin; cea mai nimerită pare a fi înălțimea de
vreo 6 metri. În nutrețul astfel tescuit se în-
cinge o mare ferbințeală, care ține câte 4—8
zile, potrivit cu mersul timpului și umeadea
propriu a nutrețului. Condiția cea dintâi și mai
neapărată este să călcăm nutrețul din respiteri
și că mai deopotrivă, resbaterea aerului fiind de
natură a mijloci putredirea nutrețului, mai ales
pe unde au rămas goluri. O înferbentare din
seamă afară este de temut numai dacă s'ar fi
așeza nutrețul în stare prea verde sau în timp
de ploaie. La casă de nevoie ne servim de paie,
cari asternute rînduri printre nutreț, absorb
prisosul umeadei și pot fi date vitelor în amestec.

Până să se demolească căldura trec vreo
6 săptămâni. Într'acea nutrețul se uscă îndeplin-

capătă o coloare ruginie mult puțin înțunecată
cum și un miros plăcut. Acum se poate da la
vite, tăând din clăie cu un cuțit de fén, spre a
întimpina ori-ce perdere.

Foloasele datorite acestui metod ar fi: cruce-
tare în muncă și spese, mai ales pe timp cam
noros și rece; un căstig de 20% în nutreț, de
oarece foile și alte părți mărunte n'au cum se
scutură; producerea de nutreț foarte aromatic,
fraged și ușor de mistuit; putința de a adăposti
nutrețul pe jumătate uscat în ajunul ploilor.

Uscatul în clăie se potrivește cu deosebire
pentru trifoiu, luțernă și măzăriche sau având
a recolta otavă într'un tărziu, d. e. prin Septembrie
sau Octombrie, când hrana se duce anevoie și
căldura dilelor, și așa scurte, nu este de ajuns.

Caprele, de cari am făcut amintire, se
întocnesc din căte 3—4 lăstari, împreună la vîrf
și presentând un fel de piramidă înzestrată cu
mai multe țăruse, de cari se spăndură nutrețul
în stare verde. Aerul străbate astfel pretutin-
dență și grăbesc uscarea nutrețului, care aci nu
se scutură nici nu se strică, de oarece apa de
ploaie se svântă în grabă și umeadea din pă-
mînt n'are cum se urcă spre nutrețul spăndurat.
În curs de câteva zile, nutrețul se uscă de ajuns
și poate fi pus la adăpost. Foloasele amintite
și crucețarea în muncă răspîntesc cu prisos spesele
și așa neînsemnate, când cu procurarea caprelor
cari, păstrate undeva sub coperiș, se pot între-
buința 10—15 ani de-a rîndul.

Drept capre simple și efine pot servi lă-
stari înălță și groși, înzestrăți cu numărăse
crengi ciuntite.

D. Comșa.

Bibliografie.

Anuarul Institutelor-Unite pe 1883/84.
Iași 1884. Anul XVIII. Director C. Climescu.
Cuprinsul: Cronica. — Regulamentul de ordine
și disciplină. — Condițiile de primire. — Pro-
gramul studiilor. — Personalul didactic. — Îm-

